

ний щорічник. За рік 1995. – Опішне: Українське Народознавство, 1996. – Кн. 3. – С. 274-285.

19. Лащук Ю. Керамічний осередок у Глинську // Українське Гончарство: Національний культурологічний щорічник. За роки 1996–1999 / за ред. Олеся Пошивайла. – Опішне: Українське Народознавство, 1999. – Кн. 4. – С. 328–330.

Лыкова О.Г. Керамологические студии Юрия Лащука (1986–2000)

Статья посвящена анализу керамологических публикаций выдающегося украинского керамолога Юрия Лащука, которые были напечатаны в течение 1986–2000 годов. Определены основные тематические интересы керамолога и проблемы, на которые он обращал внимание.

Ключевые слова: Юрий Лащук, керамолог, научные исследования, керамологическая тематика, Украина.

Lykova O.H. The Ceramological Studies of Yuriy Lashchuk's (1986–2000)

This article analyzes the ceramological publications of outstanding Ukrainian ceramologist Yuriy Lashchuk which was published during 1986–2000 years. The main thematic interest of ceramologist and problems to which he drew attention have been determined

Key words: Yuriy Lashchuk, ceramologist, scientific studies, ceramological themes, Ukraine

22.02.2017 p.

j

УДК 908 (477, 51) /39

Н.М. Салтан

ЕТНОГРАФІЧНА СПАДЩИНА МЕНЬСЬКОГО КРАЄЗНАВЦЯ ДМИТРА ПАНАСОВИЧА КАЛІБАБИ

У статті аналізується життєвий та творчий шлях відомого хроніста Менщини – Дмитра Панасовича Калібаби. Автором класифіковано та систематизовано основні напрямки його краєзнавчих розвідок. Узагальнено роль і місце зазначеного регіонального історика у дослідженні минувшини населених пунктів Меньського району Чернігівської області та суспільно-політичної діяльності окремих персоналій Чернігово-Сіверщини XVIII–XX ст.

Ключові слова: етнограф, вивчення минулого, краєзнавець, місто Мена, історичні розвідки, газетні публікації, Чернігівщина.

Серед численних етнографів та краєзнавців Чернігівщини другої половини ХХ – початку ХХІ ст. особливе місце посідає меньський краєзнавець Дмитро Панасович Калібаба, якого слід вважати одним із фундаментальних хроністів сучасної Менщини. З початку 1950-х років його регулярні історичні та етнографічні статті міг прочитати кожен передплатник меньського районного тижневика «Колгоспна правда». Однак, незважаючи на популярність, на превеликий жаль до цього часу ніхто так і не здійснив аналіз та систематизацію його багатолітньої роботи, спрямованої на збір інформації про історичне минуле Менщини та Чернігово-Сіверщини. З нагоди восьмидесятиріччя краєзнавця співробітниця Меньської районної бібліотеки Лілія Москальська уклала загальний реєстр публікацій Д. Калібаби та написала невеличке автобіографічне есе, долучивши до нього текстовий некролог меньського письменника Анатолія Соломка [1]. Керівництво Державного архіву Чернігівської області у

фонді Р-8867 створило окрему справу, де було зібрано матеріали про Дмитра Калібабу [2]. Після його смерті 9 січня 2005 року ім'я Дмитра Калібаби стало поступово забуватися, а його етнографічна спадщина випала з поля зору вітчизняних істориків та науковців. Тому авторка поставила за мету дослідити його науковий доробок.

Дмитро Панасович Калібаба народився 18 червня 1925 р. в с. Ушня Меньського району Чернігівської області у сім'ї сільського фельдшера та колгоспниці. У юному віці він пережив німецьку окупацію, а після визволення рідного села у 1943 р. був мобілізований до лав Червоної Армії. Калібаба брав участь у Другій світовій війні, за яку отримав декілька бойових нагород. Після закінчення воєнних дій Дмитро Панасович до 1948 р. служив у Середній Азії. Після демобілізації, вже одружений, повернувся на рідну Чернігівщину, де з 1949 р. по 1959 р. перебував на партійній роботі, виконуючи функції штатного пропагандиста, завідуючого відділом пропаганди та агітації. Пізніше його обрали секретарем Меньського райкому партії. Це був етап номенклатурно-партійної діяльності майбутнього краєзнавця.

Закінчивши філологічний факультет Ніжинського педагогічного інституту, з 1959 р. по 1963 р. Дмитро Калібаба викладав російську мову та літературу в Ушнянській семирічці. Пізніше (незважаючи на відсутність фахової освіти) працював вчителем історії в Меньській середній школі ім. В. Леніна. За його ініціативи у цьому навчальному закладі було відкрито краєзнавчий музей та започатковано випуск літературного альманаху.

У 1963–1969 рр. та 1970–1980 рр. Дмитро Панасович обіймав посаду інспектора шкіл Меньського райвно. Упродовж 1969–1970 рр. Калібаба – завідувач методичного кабінету. З 1980 по 1986 рр. – спочатку завуч, а згодом і директор Меньської заочної школи [3]. Непересічною подією для Менщини стало відкриття у міському будинку культури 19 вересня 1993 р. районної художньої галереї, ініціатором створення якої був саме Дмитро Калібаба. Окрім того Дмитро Панасович був її безпосереднім фундатором, адже саме Калібаба, передавши новоствореній мистецькій установі низку експонатів власної колекції, по-суті створив її першу експозицію. Нині художня галерея налічує понад 600 експонатів [15]. В експозиції – картини як професійних художників, так і аматорів, колекція ікон, вироби місцевих майстрів із дерева, скла, гіпсу, глини; предмети вишивки і ткацтва, роботи гуртківців станції юних техніків, шкіл району, колекція мінералів, подарована уродженцем Мени, членом Спілки художників України Геннадієм Польовим. Тут можна побачити картини народного художника України Віктора Шаталіна, Тетяни Яблонської та її дочки Гаяне Атаян, Анатолія Радзіховського, Миколи Стратілата а також заслуженого і народного художника України Анатолія Гайдамаки. Окрім Меньської художньої галереї за життя Д. Калібаба був причетний і до створення кількох сільських музеїв Меньського району.

Однак, справжньою пристрастю Дмитра Панасовича

Дмитро Панасович Калібаба

стало вивчення історичної минувшини рідного краю. Інтерес до краєзнавства у нього виник у повоєнні роки. Вочевидь, це було пов'язано з його роботою сількором районної газети «Колгоспна праця». Ремесло журналіста вимагало постійного спілкування з літніми людьми, які ще пам'ятали далеке минуле та були свідками тих чи інших історичних подій. Значний вплив на його етнографічну діяльність справив сосницький краєзнавець Юрій Степанович Виноградський, з яким Калібаба регулярно контактував. Окрім того Дмитро Панасович почав збирати старовинні артефакти, які спочатку зберігав вдома, а згодом став передавати до Менського краєзнавчого музею, відкритому (не без його участі) у 1954 р. Першим директором музею став його друг і колега Володимир Покотило. Двома роками раніше, у 1952 р., Дмитро Панасович опублікував свою першу статтю, присвячену історії Менщини [4]. З роками написання статей стало регулярним. Вони виходили переважно у менській районній газеті «Колгоспна праця» (з червня 1962 р. – «Колгоспна правда», з січня 1991 р. – «Наше слово» – прим. Авт.) і були присвячені подіям минулих років [4]. До речі, саме Володимир Покотило є співавтором більшості колективних публікацій Дмитра Панасовича. Саме вони започаткували краєзнавчі дослідження Менського району Чернігівської області.

Упродовж більшої частини свого життя Д.П. Калібаба здійснив близько 250 публікацій, що побачили світ у низці регіональних газет Чернігівщини та окремих всеукраїнських наукових часописах другої половини ХХ – початку ХХІ ст. Майже усі вони є історико-етнографічними за стилем написання і репродуктивно-довідковими за характером

подачі інформації. Двісті вісім із них є одноосібними, шістнадцять – написані у співавторстві [Див. таблицю 1]. За характером історичних сюжетів їх можна умовно розділити на 13 тематичних сегментів: «Козацькі часи на Чернігівщині», «Імперський період історії Чернігівщини», «Доба Української національної революції», «Революційна боротьба на Чернігівщині», «Менщина та Чернігівщина у роки Другої світової війни», «Історія райцентру Мена та населених пунктів Менського району», «Установи та організації міста Мена», «Літературні огляди та роздуми про сучасність». Окремими блоками можна виділити публікації, присвячені яскравим персоналіям: «Класики української літератури», «Революціонери та партійні діячі Менщини й Чернігівщини», «Герої Другої світової війни», «Видатні особистості Менщини та Чернігівщини», «Кобзарі та лірники Чернігівщини» [Див. таблицю 1].

Етнографічні та літературознавчі статті Д. Калібаби вирізняє певний ступінь безсистемності. Це є свідченням застосування автором творчого підходу в процесі вивчення історичної минувшини та сьогодення Менщини. Іншими словами, Калібаба писав не стільки те, що було треба, стільки те, що йому здавалось більш цікавим та актуальним.

Окрім написання статей у 1960-ті – 1970-ті роки Дмитро Панасович долучався до укладання історичних довідок про населені пункти Менського району. Зокрема, ним було написано енциклопедичну статтю про Мена в 9-му томі «Української радянської енциклопедії» (1966 р.), а також (у співавторстві) статті про історичний поступ та сьогодення низки сіл, селищ Менського району та самого райцентру Мена, надрукованих у 25-му томі «Історії міст і сіл Української РСР» (1972, 1983 р.) [5; 6]. За підрахунками авторки цієї теми Д. Калібаба присвятив 17 публікацій [4].

Особливе місце серед творчого доробку Дмитра Панасовича посідають дві автобіографічні хрестоматії: «Відомі діячі культури, науки, політики Придесення» (1995 р.) та «Відомі діячі культури, науки, політики Чернігівщини» (1998 р.), що увібрали в себе прізвища знаних особистостей Чернігово-Сіверщини [1, с. 7–8]. До вищезазначеного алфавітного реєстру відомих і видатних персоналій авторським колективом, активним членом якого став Д. Калібаба, було включено більше двох тисяч біографій, що вважались визначною історико-культурною подією Чернігівщини у 1990-х роках.

Тридцять три статті Д. Калібаби описують боротьбу за владу рад та розбудову соціалізму на теренах Менського району Чернігівської області [4]. Окрім загальних хронологічних нарисів, етнограф приділяє увагу чи не всім відомим і маловідомим борцям за втілення в життя більшовицьких ідей у цьому регіоні. Інтерес до даної тематики пояснюється марксистсько-ленінським світоглядом краєзнавця, адже до кінця своїх днів Калібаба залишався палким прихильником комуністичної ідеології. В останні роки життя (з 2002 по 2005 р.) Дмитро Панасович був помічником на громадських засадах народного депутата Верховної Ради 4-го скликання Володимира Лещенка. «Ліві» погляди позначились на його

Таблиця 1

Тематична таблиця історико-етнографічних праць, написаних Дмитром Калібабою з 1952 по 2004 рр.

Тематика статей	Назви видань та кількість публікацій Д.П. Калібаби в них															
	Комуністичні часописи					Всеукраїнські журнали та газети					Енциклопедичні та краєзнавчі видання	Газетна періодика Чернігівщини		ВСЬОГО		
	«Комуніст»	«Серп і молот»	«Комсомолец Чернігівщини»	«Комсомольський Гарт»	«Патріот Батьківщини»	«Народна творчість і етнографія»	«Сіверянський літопис»	«Пам'ятки України»	«Літературна Україна»	«Культура і життя»		«Десяняська правда»	«Чернігівський вісник»		«Колгоспна правда» («Наше слово»)	
Козацькі часи на Чернігівщині												1	5	6		
Імперський період історії Чернігівщини						1						1	4	6		
Доба Української національної революції	1												1	2		
Революційна боротьба на Чернігівщині	7												11	18		
Менщина та Чернігівщина у роки Другої світової війни					1								13	14		
Персоналії	Класики української літератури						1						3	4		
	Революціонери та партійні діячі Менщини і Чернігівщини			1	1							4	27	33		
	Герої Другої світової війни											5	22	27		
	Видатні особистості Менщини та Чернігівщини				1			1			2	4	1	31	40	
	Кобзарі та лірники Чернігівщини						3		1	1		5	22	32		
Про історію райцентру Мена та населені пункти Менського р-ну										3	1	13	17			
Установи та організації міста Мена												15	15			
Літературні огляди, та роздуми про сучасність		1	1								1	7	10			
ЗАГАЛОМ		1	9	1	2	1	3	2	1	1	1	5	20	2	174	224
Серед загальної кількості опублікованих праць Д.П. Калібаби можна виділити:																
Одноосібних публікацій													208			
У співавторстві													16			

[Складено авторкою на підставі підрахованих та внесених нею даних, розміщених на сайті: https://uk.wikipedia.org/wiki/Тематична_класифікація_історико-етнографічних_праць_Д._Калібаби]

статтях пізнього періоду, в яких автор опирається процесу зламу ідеологічних стереотипів та ностальгує за втраченим минулим. Незважаючи на втрату актуальності у наш час, революційно-комуністичний блок публікацій Д.П. Калібаби є на сьогодні єдиною комплексною історичною фіксацією радянського періоду історії міста Мена та Менського району. В умовах декомунізації його статті мають стати основою для переосмислення комуністичного минулого центральної частини Чернігівської області.

Не оминув краєзнавець і роки Другої світової війни. Чотирнадцять статей, які побачили світ у проміжку між 1963 і 2003 рр., розповідають про яскраві моменти партизансько-підпільного руху на Чернігівщині, бої за визволення Мени та населених пунктів Менського району від німецьких загарбників [4]. Схожа тематика стосується героїв війни – уродженців Менщини. Серед них – партизани, підпільники, снайпери, орденоносці, переважним чином прості солдати, що захищали рідну землю. Їх фронтний та життєвий шлях поданий у 27-ми статтях [4]. Як не дивно, але саме завдяки публікаціям Д. Калібаби з'явилася інформаційна можливість для створення біографічного альбому визна-

чних учасників Другої світової війни, що народились на теренах Менського району. Дмитро Калібаба присвятив їм 40 статей [4]. Це робить дану тематику абсолютним лідером серед інших рубрик Дмитра Панасовича. На нашу думку, цінність історичного пошуку Д. Калібаби полягає у тому, що він проробив величезну роботу зі збору відомостей про минуле Менщини, її відомих і видатних осіб, які були свідками та творцями історії краю на різних етапах. Фактично саме Калібаба започаткував своєрідну «хлопоманську» фазу краєзнавства Менщини. Дмитро Панасович знайшов і переробив великий масив даних, що належить до категорії так званих джерел типу oral history (англ. усної історії – *Авт.*), яку з роками буде втрачено назавжди. Збираючи головним чином усні свідчення про минуле, стародруки та речові артефакти, Калібаба започаткував створення етнографічного фонду Менщини. Варто наголосити, що матеріали, зібрані ним, становлять лівову частку історико-етнографічних та археологічних надбань Менського району. Зазначимо, що стиль краєзнавчих статей Дмитра Калібаби репродуктивно-розповідальний. Їм бракує наукової аналітики, тому, на нашу думку, Дмитро Панасо-

веча не можна вважати ані істориком, ані науковцем. Це можна пояснити відсутністю фахової історичної освіти та наукового досвіду [3]. Окрім того, на сьогодні є невизначеною джерельна база, якою користувався етнограф. Вона частково втрачена, а ті папери краєзнавця, які зберігаються в Менському краєзнавчому музеї ім. В.Ф. Покотила, досі не систематизовані і не каталогізовані.

Інколи краєзнавець вводив до обігу не зовсім перевірені історичні дані та сумнівні наукові факти. Так, описуючи історію міста Мена, Дмитро Калібаба (посилаючись на словник Брокгауза та Єфрона) помилково ототожнив цей населений пункт Чернігівщини з білоруським Мінськом, вказавши, що датою виникнення слід вважати 1066 рік [8; 7, с. 14–15]. Його топонімічна інтерпретація міста Мена базувалась на припущенні Ю. Виноградського, який пов'язував назву даного населеного пункту Чернігівщини з товарообміном або обміном полонених за часів Київської Русі [9, с. 94]. Втім, як зазначає український історик О.М. Салтан, незважаючи на цю прикру помилку, «саме завдяки краєзнавцям В.Ф. Покотилу та Д.П. Калібабі, Мена у 1966 р. з містечка перетворилася на місто, ставши районним центром» [9, с. 93–94]. Між тим, з такою позицією не погоджуються екс-директор Менського краєзнавчого музею Галина Сироткіна та вчитель Данилівської ЗОШ Менського району Анатолій Магула, які намагаються опонувати науковцю, вважаючи Мена давньоруським містом [10; 11].

Слід зазначити, що справжньою перлиною творчого доробку краєзнавця є серія статей, яка присвячена дослідженню творчості кобзарів та лірників Менщини та Чернігівщини. Цій проблемі Д. Калібаба присвятив 32 статті, які були надруковані у низці газетних видань Чернігівщини та України [Див. таблицю 1]. Однак, на превеликий жаль, титанічна праця краєзнавця і до сьогодні залишається маловідомою для дослідників, які вивчають історію українського музичного мистецтва XIX – XX ст. Проблема полягає у тому, що більшість історій кобзарів та лірників Чернігівщини, досліджених Калібабою, було опубліковано на сторінках менської районної газети. Примірники номерів «Колгоспної правди» і «Нашого слова» зберігаються головним чином у Менській районній бібліотеці, а тому є недоступними для широкого загалу. Мабуть тому автобіографії кобзарів та лірників Чернігівщини, впорядковані Дмитром Панасовичем, не потрапили до енциклопедичних та наукових видань з даної тематики. Принаймні, автори та упорядники біографічних енциклопедій не посилаються на статті Д. Калібаби, а це значить, що вони їх не використовували [12]. Таким чином, менський етнограф Дмитро Калібаба не потрапив до плеяди дослідників, що вивчали історію кобзарства та лірництва Північного Лівобережжя.

Вершиною етнографічної спадщини Дмитра Панасовича Калібаби вважається його колективний краєзнавчий нарис «Наша рідна Менщина», який вийшов друком у 2003 р. У співавторстві з Володимиром Солянником

Дмитро Калібаба систематизував інформацію про минуле і сьогодення Менського району [7]. Це є своєрідний концептуальний синтез чисельних етнографічних нарбок Д. Калібаби, розпорошених у вигляді газетних статей, що виходили у світ головним чином на теренах Чернігівської області. З кінця 1990-х поважний вік та фізичний стан негативно позначалися творчості дослідника. Робота над етнографічним нарисом «Наша рідна Менщина» забиравала дуже багато сил. Краєзнавець болісно переживав розпад СРСР та кризові явища останнього десятиліття XX ст. У 1997 р. на шпальтах комуністичної газети «Серп і молот» Калібаба несподівано публікує серію статей про більшовицьку революційну боротьбу на Менщині. А у 2004 р. на сторінках часопису «Комуніст» розмірковує, «чи об'єднає нас Тарас Шевченко» [4]? Втім, незважаючи на певний ступінь кон'юнктурності та ностальгії по «славному» радянському минулому, Дмитро Калібаба (після Юрія Виноградського) з середини 1950-х років став першим хроністом міста Мена та Менщини. З середини 1990-х років його окремі історичні нароби будуть використовувати (а інколи і критикувати) представники нової генерації істориків: Дмитро Казіміров, Юрій Мицик, Сергій Павленко, Олександр Салтан, а також українські письменники Іван Корбач та Анатолій Соломко [9; 13–21].

Таким чином, етнографічний та творчий доробок менського краєзнавця Дмитра Панасовича Калібаби являє собою величезний пласт призабутої та маловивченої краєзнавчо-етнографічної та репродуктивно-історичної інформації, яка головним чином описує минуле міста Мена та Менського району Чернігівської області. Її опрацювання та систематизація дозволяє сучасним науковцям отримати хоча подекуди й заідеологізовану, але цінну інформаційну платформу для здійснення більш глибоких та фахових історичних досліджень регіональної історії Північного Лівобережжя. Водночас використання творчої спадщини Дмитра Панасовича Калібаби відкриває місцевим краєзнавцям та туристичним агенціям можливість для організації крайових етнографічних екскурсій. На нашу думку, це може сприяти розвитку «зеленого» туризму на Менщині, привабити іноземні інвестиції, що, в перспективі, здатне подолати депресивність цього занедбаного регіону сучасної Чернігівщини.

ПОСИЛАННЯ

1. Життя – невтомний пошук. До 80-річчя з дня народження краєзнавця Дмитра Панасовича Калібаби: (Бібліогр. покажч.) / Укл. Л.Л. Москальська; Відп. За вип. Р.Б. Фесюн. – Мена.: Б.в., 2005. – 51 с.
2. Державний архів Чернігівської області (ДАЧО). Особовий фонд Дмитра Панасовича Калібаби Ф. Р-8867, стр. 13, 126 арк.
3. Бушак С.М. Калібаба Дмитро Панасович / С.М. Бушак // Енциклопедія сучасної України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=10559. – Заголовок з екрану. – 15.02.17.
4. Тематична класифікація історико-етнографічних праць Д. Калібаби. // Вікіпедія. Вільна енциклопедія. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: https://uk.wikipedia.org/wiki/Тематична_класифікація_історикоетнографічних_праць_Д._Калібаби. – Заголовок з екрану. – 20.02.17.
5. Калібаба Д.П. Мена // Українська радянська енциклопедія / М.П. Бажана. – Т. 9. – К.: Головна редакція Української радянської

енциклопедії, 1962. – 568 с.

6. Калібаба Д.П., Кизевич А.Г., Олійник Л.В. Покотило В.Ф. Менський район / Д.П. Калібаба, А.Г. Кизевич, Л.В. Олійник, В.Ф. Покотило // Історія міст і сіл Української РСР. Чернігівська область / В.Н. Денисова, О.П. Лотоцька, І.І. Озолін та ін. – К.: Інститут історії академії наук УРСР, 1972. – 779 с.

7. Калібаба Д.П., Соляник В.С. Наша рідна Менщина / Д.П. Калібаба, В.С. Соляник. – Мена.: Домінант, 2003. – 176 с.

8. Калібаба Д.П. Древня і молода: історична довідка про Мену / Д.П. Калібаба // Наше слово. – 1996. – 21 серпня.

9. Салтан О.М. Історичний, хронологічний та топонімічний аналіз походження міста Мени / О.М. Салтан // Сіверянський літопис. Всеукраїнський науковий журнал. – 2015. – № 2 (122). – С. 91–128.

10. Сироткіна Г.Ф. Тож скільки років нашій Мені. Дискусія триває // Наше слово 24 серпня 2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://nslovo.com/blog/tozh-skilky-rokiv-nashij-meni-dyskusiya-tryvaje>. – заголовок з екрану. – 19.02.17.

11. Магула А.В. Мена – місто давнє, сіверянське (щодо висвітлення історії давнього населеного пункту в публікаціях О. Салтана) / А.В. Магула // Сіверянський літопис. Всеукраїнський науковий журнал. – 2016. – № 1 (127). – С. 148–175.

12. Жеплинський Б.М., Ковальчук Д.Б. Українські кобзарі, бандуристи, лірники. Енциклопедичний довідник / Б.М. Жеплинський, Д.Б. Ковальчук. – Львів.: Галицька видавнича спілка, 2011. – 316 с.

13. Казіміров Д.В. Особливості формування та розвитку сотенних структур Гетьманщини другої половини XVII–XVIII ст. (за матеріалами Менської сотні Чернігівського полку). Дис. на здобуття ст. канд. іст. наук / Д.В. Казіміров. – Київ, 2012. – 265 с.

14. Мицик Ю.А. З документації Максаківського Спасо-Преображенського монастиря XVII–XVIII ст. / Ю. Мицик // Сіверянський літопис. Всеукраїнський науковий журнал. – 2013. – № 1 (109). – С. 14–22.

15. Павленко С.О. Мікротопоніми Чернігово-Сіверщини / С.О. Павленко. – Чернігів: ПАТ ПБК «Десна», 2013. – 600 с.

16. Салтан Н.М. Грамота та портрет менського сотника Гната Васильовича Сахновського: археографічний та іконографічний аналіз / Н.М. Салтан // Сіверянський літопис. Всеукраїнський науковий журнал. – 2014. – № 6 (120). – С. 104–116.

17. Салтан О.М. Урустай – «князь» менський / О.М. Салтан // Сіверянський літопис. Всеукраїнський науковий журнал – 2011.

– № 1 (97). – С. 9–17.

18. Салтан О.М. До питання про першу літописну згадку про місто Мена, Чернігівської області / О.М. Салтан // Українознавство. Науковий громадсько-політичний культурно-мистецький релігійно-філософський педагогічний журнал – 2011. – № 2 (39). – С. 187–192.

19. Салтан О.М. Місто Мена в історичній та науковій ретроспективі. Науково-документальний нарис / О.М. Салтан. – Х.: Барбаріс-Прінт, 2013. – 170 с.

20. Корбач І.М. Сотники. Історичний роман-хроніка / І.М. Корбач. – К.: Український центр духовної культури, 1995. – 299 с.

21. Соломко А.М. Перстень єзуїта. Історичний роман / А.М. Соломко. – К.: Видавничий центр «Просвіта», 2015. – 453 с.

Салтан Н.Н. Етнографическое наследие менского краеведа Дмитрия Афанасьевича Калибабы

В статье анализируется жизненный и творческий путь известного хрониста Менщины – Дмитрия Афанасьевича Калибабы. Автором классифицированы и систематизированы основные направления его краеведческих исследований. Обобщено роль и место указанного регионального историка в исследовании прошлого ряда населенных пунктов Менского района Черниговской области и общественно-политической деятельности отдельных персоналий Чернигово-Северщины XVIII–XX вв.

Ключевые слова: этнограф, изучение прошлого, краевед, город Мена, исторические разведки, газетные публикации, Черниговщина.

Saltan N.M. Ethnographic heritage of the district Mena historian Dmytro Panasovych Calibaba

The article examines the life and career of the famous chronicler of Mena region – Dmytro Panasovych Calibaba. The author classified and systematized the main directions of its local history research. The role and place of the specified regional historian in the study of the past number of settlements of Mena district, Chernihiv region, and socio-political activities of certain personalities of Chernihiv-Siverschyna XVIII–XX centuries.

Key words: ethnographer, study of the past, a local historian, town of Mena, historical investigations, newspaper articles, Chernihiv region..

25.02.2017 p.

J